

**MUSIIKIN LUOVA
ALKUTUOTANTO**

Luova ala Euroopan yttimeen

Teoston, Suomen Säveltäjien, Suomen Musiikintekijöiden ja
Suomen Musiikkikustantajien tavoitteet EU-vaaleihin ja
Euroopan parlamentin kaudelle 2024–2029

**Musiikkikustantajat
MPA Finland**

S U O M E N
**MUSIIKIN-
TEKIJÄT**

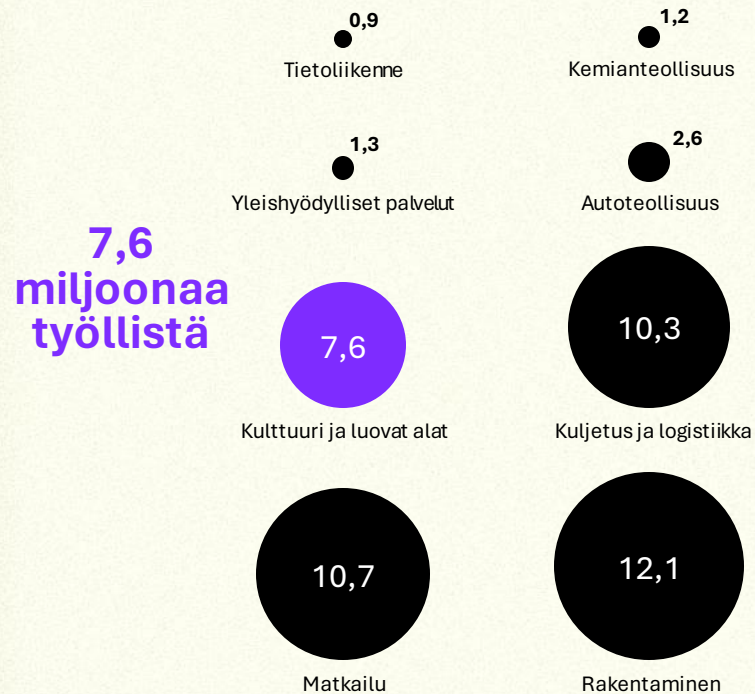

TEOSTO

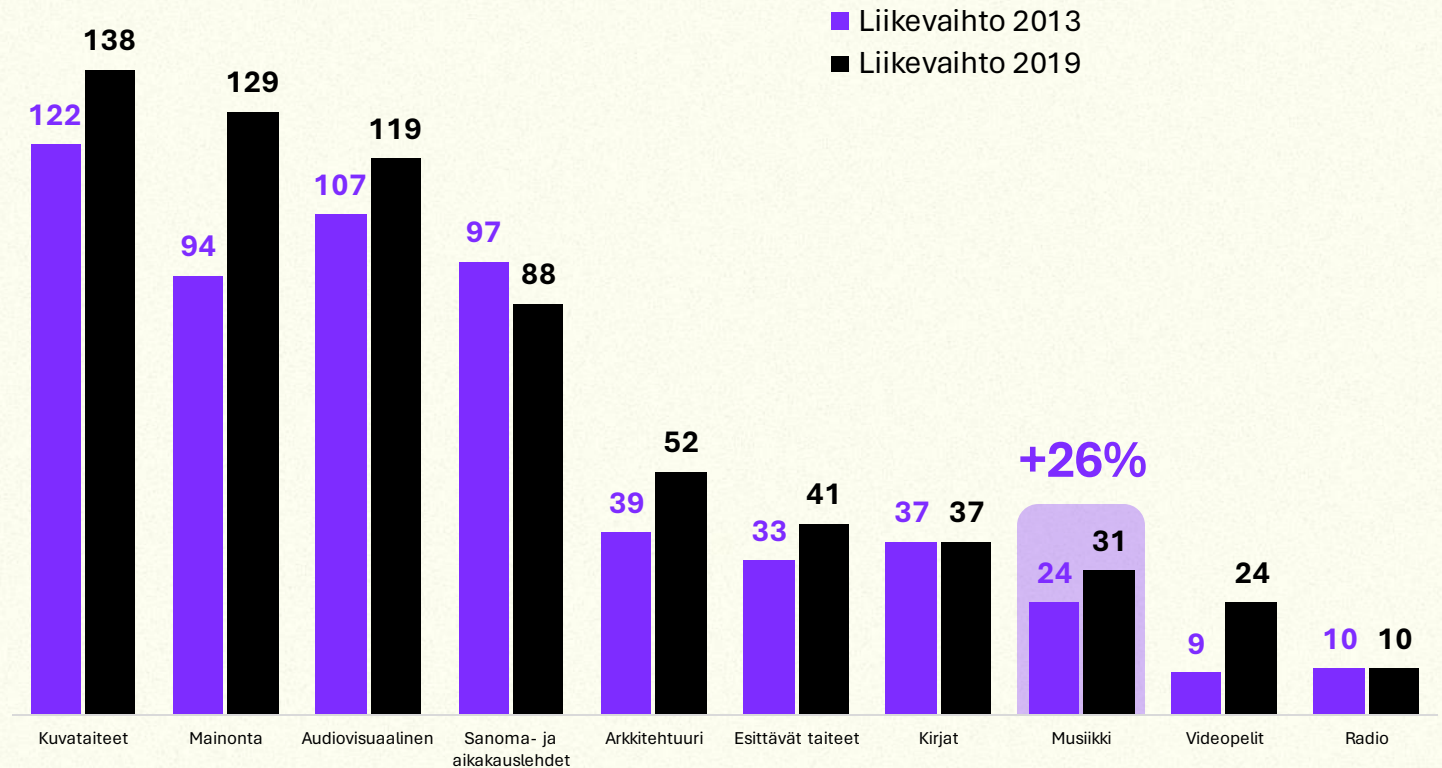

Luovat alat ovat keskeinen eurooppalainen toimiala – joka kasvaa!

Työllisyys toimialoittain vuonna 2019
(miljoonaa työpaikkaa, EU 28)

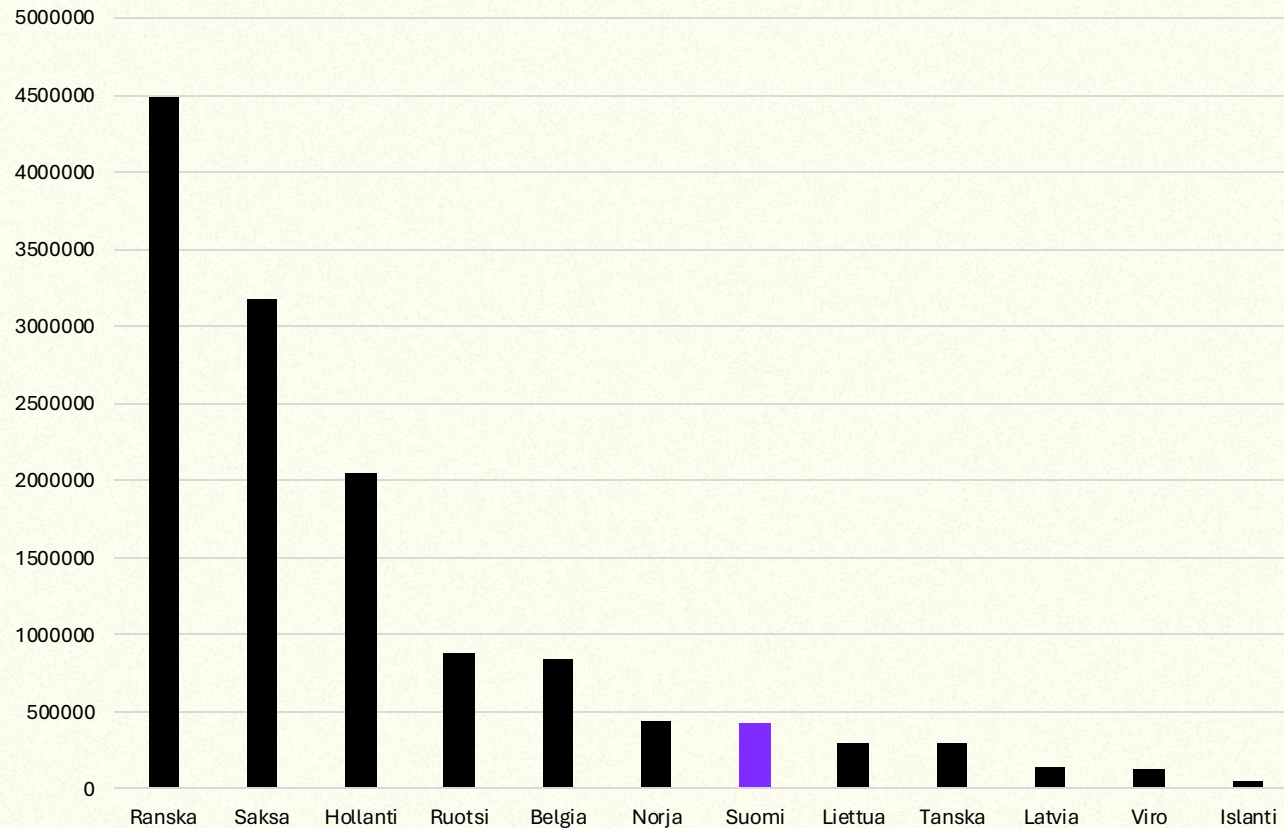
Liikevaihto luovilla aloilla 2013 ja 2019 (M€, EU 28)

Suomella on kirittävä eurooppalaisessa luovan talouden kilpailussa

Luovan alan yritysten määrä Euroopassa 2021

Kulttuurialojen työllisyys 2022 (1 000 henkeä)

Saksa	1 715,5	Tanska	135
Ranska	1 142,1	Norja	123,4
Italia	814,9	Suomi	122,6
Espanja	733	Romania	117,3
Puola	576,9	Serbia	102,2
Hollanti	520,8	Bulgaria	84,3
Ruotsi	259,5	Irlanti	83,3
Sveitsi	217,5	Slovakia	75,9
Belgia	210	Liettua	57,6
Portugali	197,8	Kroatia	52,4
Czechia	194,3	Slovenia	44,9
Itävalta	175,7	Latvia	35,4
Unkari	163,5	Viro	30,5
Kreikka	144,7	Islanti	11,8

Tavoitteemme

1.

Yhtenäinen
sääntely ja
toimeenpano EU:n
sisämarkkinoilla

2.

Reilut markkina-
käytännöt luovalle
alalle

3.

Tekoäly tukemaan
luovan alan
menestystä

4.

Kulttuurista
elinvoimaa ja
yhteistä arvopohjaa

1. Yhtenäinen sääntely ja toimeenpano EU:n sisämarkkinoilla

Luovat sisällöt, niiden tekeminen ja kulutus eivät noudata kansallisvaltioiden rajoja. Ne luovat aineetonta arvoa, jota kulutetaan pääosin digitaalisilla alustoilla.

Toimintaympäristön aktiivinen seuranta ja reunaehtojen asettaminen EU:n sisämarkkinoilla ovat eilinehtoja myös eurooppalaisen luovan talouden kilpailukyvyille ja kulttuurin säilymiselle.

- Digitaalisia palveluja koskevalla sääntelyllä Eurooppa on kyennyt tehokkaasti edistämään turvallista ja oikeudenmukaista digitalisaatiota Euroopassa.
- Viime vuosien merkittävin uudistus luovalle alalle oli eurooppalaisen tekijänoikeusdirektiivin (DSM) hyväksyminen vuonna 2019.
- ”Europe fit for the digital age” -paketti on tuottanut merkittäviä edistysaskelia niin eurooppalaisen digipalvelusäädöksen (DSA), digimarkkinasäädöksen (DMA) kuin data-asetuksen (Data Act) muodossa.

1. Yhtenäinen sääntely ja toimeenpano EU:n sisämarkkinoilla

Tavoitteemme

- **Euroopan tulee tulevaisuudessakin pyrkiä muodostamaan standardeja ja yhdenmukaisuutta luovan alan toimintaympäristöön.** Lainsäädännön harmonisointi eurooppalaisilla sisämarkkinoilla lisää yritysten oikeusvarmuutta ja parantaa näin Euroopan globaalia kilpailukykyä. Reilulla tavalla toimivat sisämarkkinat selkiyttävät vastuuta ja tasapainottavat eri osapuolten neuvotteluasemia esimerkiksi luovien teosten käytössä. Näin Eurooppa voi toimia myös esikuvana muulle maailmalle oikeusvarmasta ja selkeästä sääntely-ympäristöstä.
- **Komission ja parlamentin tulee kuitenkin kiinnittää tulevaisuudessa entistä enemmän huomiota sääntelyn toimeenpanoon jäsenvaltioissa.** On ollut havaittavissa, että kansallinen tulkinta ja liikkumavara ovat tuottaneet monissa maissa ratkaisuja, jotka ovat vesittäneet alkuperäisen sääntelyn tavoitteet ja tarkoituksen tai olleet jopa suoranaisesti niiden vastaisia. Komission olisikin seurattava entistä tarkemmin EU-lainsäädännön toimeenpanoa ja puututtava aktiivisesti sääntelyn tarkoituksen vastaiseen toimintaan.

2. Reilut markkina-käytännöt rakentavat luovan alan kilpailukykyä

Luovalla alalla toimii Euroopassa noin 7,6 miljoonaa ihmistä. Heidän työnsä tulokset tuovat iloa miljardeille ihmisille ja tuottavat kymmenien miljardien liikevaihtoa. Euroopassa on kuitenkin huolehdittava, että kasvava suoratoistomarkkina toimii reilusti, suojelee eurooppalaista kulttuuria ja tuottaa arvoa myös luovan työn tekijöille.

- Digitaalinen suoratoistomarkkina tarjoaa yleisölle rajattoman pääsyn luovien sisältöjen pariin ja muodostaa tällä hetkellä suurimman osan niiden tuloista.
- Algoritmien käyttö ja suosituimpien soittolistojen markkinoiminen on kuitenkin johtanut kulutuksen kaventumiseen ja keskittymiseen angloamerikkalaiseen sisältöön. Pidemmällä aikavälillä tämä tulee johtamaan eurooppalaisen kulttuurin rapautumiseen.

2. Reilut markkina-käytännöt rakentavat luovan alan kilpailukykyä

Tavoitteemme

- **Sisällönjakopalveluita tulisi velvoittaa lisäämään diversiteettiä ja monipuolistamaan sisältövalikoimaansa** myös pienempiin genreihin ja kielialueisiin. EU-lainsäädännöllä tulisi edellyttää palveluilta monimuotoisuuden mittareita sekä paikallisen ja marginaalisemman sisällön parempaa näkyvyyttä. Alustojen suosittelualgoritmien tulisi olla läpinäkyvämpiä ja alustoilta maksettavien korvausten kohtuullisia ja oikeasuhtaisia.
- Nämä ovat tärkeitä tavoitteita erityisesti eurooppalaisen kulttuurin monimuotoisuuden ja kansalliskielten aseman varmistamiseksi ja toimivat myös kuluttajien eduksi. Toimenpiteitä suositteli myös tammikuussa 2024 hyväksytty [Euroopan parlamentin kulttuurivaliokunnan mietintö](#).
- **Luovan alan toimijoille tulee myös taata tasapainoiset neuvotteluasetelmat ja kohtuulliset korvaukset työstään.** Ylikansalliset alustajätit ovat tuoneet markkinoille huolestuttavia korvauskäytäntöjä, kuten ns. buyout-sopimukset, joista yksittäisillä tekijöillä ei ole neuvottelumahdollisuutta. Näillä sopimuksilla arvokkaat immateriaalioikeudet siirtyvät pikkuhiljaa pois eurooppalaisesta omistuksesta. EU-lainsäädännöllä olisi ryhdyttävä toimenpiteisiin epätasapainoisten neuvotteluasetelmien kitkemiseksi ja sen varmistamiseksi, että ylikansalliset alustat noudattavat EU:n periaatteita kohtuullisesta korvauksesta.

3. Tekoäly osana luovan alan menestystä

Nopeasti kehittyvät tekoälysovellukset luovat uusia mahdollisuuksia luovien sisältöjen tarjoamiseen, kehittämiseen ja kaupallistamiseen. Sektori tarvitsee kuitenkin oikeudenmukaiset pelisäännöt, koska tekoälyn nopeaan kehittymiseen liittyy paitsi mahdollisuuksia, myös merkittäviä uhkatekijöitä luovan alan tekijöille ja yrityksille.

- Tekoäly tuottaa yhä korkealaatuisempaa sisältöä hyödyntämällä laajasti olemassa olevia, tekijänoikeudella suojattuja teoksia. Teosten käytöstä ei ole tällä hetkellä sovittu oikeudenhaltijoiden kanssa, eivätkä oikeudenhaltijat tiedä mitä aineistoja sovellusten kehittämisessä on käytetty.
- Sovellusten yleistyessä ne syntyy riski siitä, että teoksia oikeudetta hyödyntävä tekoälysisältö syrjäyttää markkinoilla ihmisten luomat teokset.
- Ellei sisältöjen käytöstä tekoälyn kouluttamiseen sovita tekijöiden oikeussuojaa kunnioittaen, eurooppalaisen luovan talouden tuottama lisäarvo uhkaa valua ylikansallisille digijäteille. Samalla luovan alan ammattilaiset eivät saa työstään kunnollista korvausta.

3. Tekoäly osana luovan alan menestystä

Tavoitteemme

- **Euroopassa tulee huolehtia, että EU:n tekijänoikeusdirektiiviä (DSM) ja sen periaatteita noudatetaan myös tekoälysovelluksissa.** Tekijänoikeudella suojattujen teosten käytöstä tekoälysovelluksissa tulee sopia oikeudenhaltijoiden kanssa ja käytöstä on maksettava oikeudenmukainen korvaus.
- Tämän veloitteen tulee koskea myös tekoälyn koulutuksessa käytettävää materiaalia. Tekoälyn suhteen ei tule tehdä poikkeuksia tai myöntää erivapauksia tekijänoikeuteen.
- **Eurooppalaisella sääntelyllä tulee varmistaa myös tekoälysovellusten avoimuus ja läpinäkyvyys**, jotka ovat keskeisiä luovien alojen toimintaedellytyksille ja toimivalle lisensointimarkkinalle. Tekoälysovellusten kehittäjillä tulee olla velvollisuus pitää kirjaa ja informoida avoimesti mitä aineistoja ja miten sovelluksen kehityksessä on käytetty. Vain niiden avulla tekijöillä on mahdollisuus valvoa teostensa käyttöä tai vaihtoehtoisesti kieltää se.

4. Kulttuurista elinvoimaa ja yhteistä arvopohjaa

Luovilla aloilla on keskeinen rooli Euroopan talouden ja työllisyyden vahvistamisessa. Vielä tärkeämpiä ne ovat yhteiselle eurooppalaiselle identiteetille, arvoille ja sosiaaliselle yhteenkuuluvuudelle. Monimuotoinen kulttuuri ja taide toimivat myös kivijalkana luovien alojen yrityksille, joilla on keskeinen rooli uusien innovaatioiden ja työpaikkojen synnyssä.

- EU:lla on ollut merkittävä rooli kulttuurin ja luovien alojen tukemisessa. Luova Eurooppa –ohjelmat ovat jo vuosia tukeneet yhteistyötä sekä rahoittaneet tärkeitä hankkeita ja verkostoja. Viime vuosina myös yrittäjyys ja innovaatiot on tuotu osaksi hankkeita.
- EU:n kunnianhimoista kulttuuripolitiikkaa tulee jatkaa tarjoamalla monipuolisia rahoitusinstrumentteja, tukemalla poikkisektoraalista ja rajat ylittävää verkostoitumista sekä varmistamalla ajantasainen sääntely.

4. Kulttuurista elinvoimaa ja yhteistä arvopohjaa

Tavoitteemme

- **Kulttuuri tarvitsee sekä julkista rahoitusta, että yksityisten investointien edistämistä.** Olemassaolevia rahoitusinstrumentteja tulee jatkaa alan tarpeita seuraten ja uusia rahoitusinstrumentteja tulee kehittää toimintaympäristön muuttuessa. EU:n rahoitusvälineet ovat merkittävä mahdollistaja myös suomalaiselle kulttuurille, kulttuuriperinnölle ja kulttuurimatkailulle.
- **Kulttuurin ruohonjuuritason monimuotoisuudesta ja eurooppalaisten marginaalisempienkin sisältöjen esillepääsystä on huolehdittava.** Eurooppalaisen sisällöntuotannon edistämistä voidaan tehdä esimerkiksi tukemalla audiovisuaalisia mediapalveluja koskevan AVMS-direktiivin mukaisten toimien toimeenpanoa jäsenvaltioissa.
- **Tarvitsemme entistä enemmän erilaisia kulttuurivaihdon ja muita eurooppalaisia yhteishankkeita,** joiden avulla rakennamme yhtenäistä eurooppalaista identiteettiä entistä vahvemmaksi. Kulttuuri on eurooppalaisen identiteetin keskiössä. Se turvaa vapaata ja avointa keskustelua, vahvistaa keskinäistä luottamusta ja yhteenkuuluvuuden tunnetta.

Lähteet

- REPORT on cultural diversity and the conditions for authors in the European music streaming market ([2023/2054\(INI\)](#)). Committee on Culture and Education
- European Parliament resolution of 21 November 2023 with recommendations to the Commission on an EU framework for the social and professional situation of artists and workers in the cultural and creative sectors ([2023/2051\(INL\)](#))
- [Rebuilding Europe](#). The cultural and creative economy before and after the COVID-19 crisis. EY 2021
- Eurostat, [Culture statistics](#)

Musiikkikustantajat
MPA Finland

S U O M E N
MUSIIKIN-
TEKIJÄT

TEOSTO

MUSIIKIN LUOVA ALKUTUOTANTO

Musiikkikustantajat
MPA Finland

S U O M E N
MUSIIKIN-
TEKIJÄT

suomen
säveltäjät

TEOSTO